

Rahvusvaheline üliõpilas- konverents

Triin Terasmaa

Eesti Üliõpilaskondade Liit

Eesti Üliõpilaskondade Liit koostöös ESIB-iga (*the National Unions of Students in Europe*), kelle liikmeks on 36 riigi üliõpilasesinduste katusorganisatsioonid, korraldas **8. - 13. novembril 2004** Tallinna Tehnikaülikoolis konverentsi **Changing Chairs – Graduates in the Labour Market**. Ürituse patroon oli Eesti Vabariigi President Arnold Rüütel.

Konverentsil osalesid ettekangetega Eesti kõrgkoolide esindajad, ESIB-i inimesed ja rahvusvaheliselt tunnustatud professorid. Kuulama ja kaasa rääkima oli tulnud üle saja külalise väljastpoolt Eestit ning sama palju inimesi Eesti üliõpilasesindustest ja tööturuga seotud organisatsioonidest. Konverentsi **eesmärgiks** oli tõstatada nii Eesti kui ka Euroopa tasandil erinevaid probleeme, mis on seotud kõrghariduse ja tööturuga.

Märksõnaks, mis konverentsi töötubadest kõlama jäi, oli inimeste **teadlikkuse tõstmise vajadus**. Seda nii tööturul toimuvate kiirete muutuste, oma eeldustele ja võimetele sobivate valikute, aga ka oma võimaluste teadvustamise osas nii Eesti kui Euroopa tasandil. Et olulist rolli selles protsessis mängib kutse- ja karjäärinõustamine, nähti teravat vajadust vastava süsteemi edasiarendamiseks Eestis. Leiti, et noorte ning samuti nende vanemate ja õpetajate teadlikkuse tõstmine ongi üks peamisi võtmetegureid, mis aitab noortel inimestel iseendi jaoks parimaid valikuid teha.

Head lugejad!

Saabuva aastalõpu puhul tahan Haridus- ja Teadusministeeriumi nimel tänada kõiki karjääriteenuste valdkonnaga seotud inimesi - nõustajaid, õpetajaid ja karjäärikoordinaatoreid - nende tehtud väärtusliku töö eest. Haridus- ja Teadusministeerium toetab karjääriteenuste valdkonna arengut ning loodab meeldivale koostööle ka järgmisel aastal.

Soovin Teile kõigile toredat vana-aasta lõppu ja teguderohket uut aastat!

Jaan Kallas

Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler

TALLINNAS TOIMUS NOORTE KARJÄÄRIKONVERENTS

Sten Rinne

MTÜ BGC Grupp

20. novembril toimus Sokos Hotel Viru konverentsikeskuses gümnaasiumis õppivatele noortele suunatud haridus- ja karjäärikonverents **Sinu võimalused 2005**. Ettevõtmise eesmärgiks oli praktiliste ja mõtlemapanevate ettekannete kaudu aidata noortel mõista oma võimalusi ning julgustada gümnaasiumi peatseid lõpetajaid mõtlema sügavamalt tänaste otsuste mõjule tulevikus.

Konverentsi idee tekkis 2003/2004. õppeaastal enam kui kuuesaja 11. ja 12. klassi õpilase seas korraldatud **küsitlusest**, millest avaldus, et noortel puudub terviklik pilt õpingute ja tulevase tööalase karjääri vahelistest seostest. Koolilõpetajatele pole selge, milline on tänaste otsuste ja valikute mõju tulevikus tööjõuturul konkureerides, miks ühte või teist teed valida ning kuidas näha alternatiive.

Uuringust selgus ka, et üle 90% küsitletutest soovinuks saada rohkem teavet oma edasiõppimisvõimaluste kohta, sh kuulata personalispetsialistidelt ja teistelt oma ala tippspetsialistidelt ning arvamusiõppijadelt, millist töötajat tööturul hinnatakse. Üle poole vastanutest (58%) leidis, et ei tea mitte midagi tööturu praegusest olukorrast või teab sellest üpris vähe. 92% oleks soovinud saada infot Eesti ja Euroopa Liidu tööturu arengusuundadest lähiaastate jooksul, 64% küsitletutest leidis, et tulevase eriala valimine on raske.

Enam kui 500 osaleja tagasiside konverentsile oli väga positiivne ja enamik vastanutest leidis, et sellelaadne üritus on koolilõpetajatele vajalik. Konverentsi korraldas tudengite juhitud MTÜ BGC Grupp koostöös Estonian Business Schooli, Eesti Ühispinga, EMT, CV-Online'i, Haridusameti jt partneritega. Konverentsi kohta saab täiendavalt lugeda **www.voimalused.ee**.

KARJÄÄRITEEMA – LIIKUMINE JA/VÕI PAIGALSEIS(?)

Sille Tiks ja Öie Veber

Tartu Kommertsgümnaasium

Sellist nime kandis **26. oktoobril 2004** Tartu Kutsehariduskeskuses toimunud seminar, kus arutleti tööalase karjääri käsitlemise üle koolis. Seminaripäev oli tihe ja asjakohane, koolis toimuvat karjääriõpet käsitlevate ettekandjate hulgas oli nii koolijuhte, karjäärikoordinaatoreid, ettevõtjaid kui teisi valdkonnaga seotud spetsialiste.

Meeldivaks võimaluseks kuulata kolleegide töökogemusi ning avaldada oma mõtteid seda tööd nii takistavate kui ka soodustavate tegurite kohta, oli **töötuba** teemal Tööalane karjäär ja selle kujundamine koolis. Tähtsal kohal on selles protsessis koolitused ja seminarid õpetajatele, palju abi on ka juba ilmunud materjalidest. Karjääriõpe on tänasel päeval kooliti korraldatud väga erinevalt – näiteks valikainena, ühiskonnaõpetuse ainekava osana, klassijuhataja tööna.

Selgus, et Tartu linn on karjääriõppe edendamise osas paljuski eelisseisus. Koolide karjäärikoordinaatoritel on võimalik osa võtta väga mitmesugustest koolitustest ning jagada omavahel kogemusi. Kõiki neid ettevõtmisi koordineerib väsimatu energiaallikas Merike Sassi, Tartu Kutsehariduskeskuse karjäärinõustaja.

Karjäärikoordinaatoritena leiame, et seminar oli vajalik karjääriplaneerimise tähtsuse laiemaks teadvustamiseks. Selgus, et spetsialistidering, kes õpilaste karjääriplaneerimise toetamisega tegeleb, on tegelikult väga lai. Koostöö nende erinevate partnerite vahel on oluline kitsaskohtade vältimiseks ja nende ületamiseks. Saime toimunud seminarilt palju huvitavaid ideid ja näpunäiteid oma edaspidise töö veelgi paremaks korraldamiseks.

KIRJANDIVÕISTLUS TULEVIK JA KARJÄÄR

Jaan Öispuu

Žürii liige

Juba teist aastat korraldas SA Innove Karjäärinõustamise Teabekeskus koostöös Eesti Emakeeleõpetajate Seltsiga gümnaasiumiõpilastele ja ülikoolide esmakursuslastele kirjandivõistluse Tulevik ja karjäär. Kirjandeid hindas žürii, kuhu kuulusid seltsi liikmed Kaja Sarapuu (Kose Gümnaasium), Kaider Vardja (Tabasalu Ühisgümnaasium) ning Merike Vardja ja Jaan Öispuu (mõlemad Tallinna Pedagoogikaülikool).

Tänavu laekus võistlusele **63 kirjandit**. Kirjandite tase oli ühtlaselt kõrge. Kui žürii üksteisest sõltumatult tehtud paremusjärjestusi võrdles, selgus, et esikolmiku suhtes oli oldud üksmeelel. Võitjaks tunnistati Rapla Ühisgümnaasiumi abiturient **Teet Teder**; 2. koha ja sõjandusteema parima käsitleja tiitli saavutas Otepää Gümnaasiumi abiturient **Rain Pohlak**; 3. koht läks Tallinna Ühisgümnaasiumi abiturienti **Liisa Mägile**. Žürii tõstis esile 4-ndaks jäänud **Tanel Ainla** (Viljandi Paalalinna Gümnaasiumi 12. kl) väga head ja asjalikku arutlust.

Žürii kõigi liikmete väljavalitute hulka (5. - 9. koht) kuulusid (tähestiku järjekorras) **Mari Agarmaa** (Tartu Kommertsgümnaasiumi 10. kl), **Piret Hiiesalu** (Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi 11. kl), **Hardi Köhler** (Viljandi maagümnaasiumi 12. kl), **Urmas Lüüs** (Haapsalu Gümnaasiumi 10. kl), **Anneli Orgusaar** (TPÜ idamaade filoloogia 1. kursus), **Marju Tõnisson** (Jõhvi Gümnaasiumi 12. kl) ja **Liisi Varik** (Räpina Ühisgümnaasiumi 12. kl).

Kokku valis žürii välja 30 kirjandit, mille autoritele andis autasud üle haridus- ja teadusminister Toivo Maimets 2. detsembril toimunud noorte infomessi Teeviit avamisel. Tänavuste kirjandite analüüsiga saab pikemalt tutvuda Karjäärituule veebiversioonis ning aadressil www.rajaleidja.ee.

Hariduskonverents 2004

Kaire Savisaar

TTG Karjäärikeskus

2004. aasta Hariduskonverents **Kutse- ja kõrghariduse teelahkmed — koostöö või konkurents** toimus **23. novembril** Tartu Ülikooli Õpetajate Seminari aulas. Konverentsil kõneldi sotsiaalsest partnerlusest hariduse, teaduse ja teiste elualade vahel, sh nii viimaste aastate edusammudest kui prognoosidest, millised on tõenäolised arengusuunad järgmiste aastate jooksul.

Hetkeolukorda analüüsivaid ja tulevikku vaatavaid ettekandeid oli nii ministriumide, ettevõtjate kui koolijuhtide esindajatelt, värvikust lisasid õpilased, kes päeva teise poole diskussioonis valgustasid juhtide poolt räägitut oma vaatevinklist. Päeva lõpus kuulutati välja ka **haridussõber**, kelleks sai hääletusel enim poolehoidjaid kogunud **Tiia Randma** Eesti Kaubandus-Tööstuskogast.

Konverentsi materjalid on üleval veebiaadressil www.hillside.ee/haridus. **Pikem analüüs käsitletud teemadest on kättesaadav Karjäärituule veebiversioonis.**

MÖTTEID KARJÄÄRI- PLANEERIMISEST KODUS JA VÖÖRSIL

Signe Reppo

Tartu Kutsehariduskeskus

Kas oleme õigel teel?

Olles karjääriteemaga tihedalt seotud olnud juba üle viie aasta, olen end korduvalt leidnud mõttelt, kas käime ikka õiget rada. Kas on õigus neil, kelle arvates oleks vaja karjääriteema siduda õppeprotsessi juba alates algkoolist, harjutades noori juba maast madalast oma valikute tegemisel spetsialistide abi kasutama, või piisab üksnes juhuslikust kutsenõustamisest, sest igaüks leiab ise mingil hetkel oma tee. Sellel sügisel sain võimaluse arutada neid küsimusi nii lirimaal kui Belgias.

Prioriteetid Euroopas

Leonardo da Vinci programmi raames toimunud lähetus lirimaale sai teoks eesmärgiga leida uusi koostöövorme regionaalse arengu edendamiseks. Minu teemadeks olid karjäärinõustamise süsteem ja selle rakendamine ning koolist väljalangenutega tegelemise skeemid. Nõustamise olulisus kerkis päevakorrale päris paljude teemade puhul. Näiteks koolist väljalangenutega tegelemine oli üles ehitatud just peamiselt individuaalse nõustamise põhiselt. Vältimaks juhuslikke valikuid, külastab iga koolis õppiv õpilane reeglina karjäärinõustajat, et saada kinnitust või toetust oma plaanidele. Karjääriõpe on nagooni kohustuslik õppekava osa. Ka kohalikes tööhõiveametites toimiv nõustamissüsteem võimaldab iga kliendi arengut jälgida ning analüüsida.

Samuti jäi Belgias, Grundtvig 2 projekti raames aset leidnud rahvusvahelisel kohtumisel kõlama mõte, et inimesi on vaja õpetada iseennast tundma ja õiged valikuid tegema, selline lähenemine aitab hoida kokku nii raha kui aega.

Tööd tuleb jätkata!

Kokkuvõtteks võib öelda, et kuigi mina ise ei ole kahelnud karjäärinõustamise vajalikkuses, siis andis kuuldu ja nähtu veelkord kinnitust, et süsteemne karjääriplaneerimine on vajalik mitte ainult üksikisiku ja tema õnnestunud valikute jaoks, vaid kogu riigile tervikuna. Iseenda ja töömaailma hea tundmine ning oskus teha sobivaid valikuid aitavad kokku hoida riigi raha ning õiged inimesed õigetel kohtades teevad hea tulemusega tööd. Usun, et meie – karjäärispetsialistide – omavaheline sihikindel koostöö viib karjääriteenuste süsteemi uuele tasemele ka Eestis.

EESTI MAJANDUSE ARENGUSUUNAD

Marek Lambing

Majandus- ja Kommunikatsiooni-
ministeerium

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) poolt 2004. aasta suvel koostatud **tööhõive prognoos aastani 2010** on riikliku koolitustellimuse kujundamise üheks alustalaks. MKM-i eesmärgiks on jõuda ka **töäjõu vajaduse prognoosimise protsessini**, kus regulaarselt koostöös asjaosalistega kujundatakse pikaajaline töäjõu vajaduse prognoos ametialade ja võtmeerialade lõikes.

Käesoleva prognoosi kohaselt kasvab Eesti hõivatute arv selle kümnendi lõpuks ligi **625 tuhande inimeseni**. Peamise osa uutest töökohtadest annavad teenindus- ja tööstussektor, samal ajal kui töötajate arvu vähenemine primaarsektoris endiselt jätkub.

PRIMAARSEKTORI hõives on endiselt oodata mõningast langust, kuid see ei puuduta kõiki primaarsektori allharusid. **Peamine langus tuleb põllumajandusest ja kalandusest**, samal ajal kui metsandus jääb lähitulevikus suhteliselt stabiilseks. Samas on praegu raske prognoosida suhteliselt suurte põllumajandustoetuste mõju hõive arengutele tulevikus.

TÖÖSTUSSEKTORI arengud on lähima kuue aasta jooksul positiivsemad. **Lisaks siseturu kasvavale ostujõule** on viimase kümnendi jooksul õnnestunud Eesti ettevõtjatel leida üha enam **välispartnereid**, kellega koostöös oma toodangut välisturgudel turustada. Mitmetes sektorites on märgata ka välisinvestorite üha kasvavat huvi Eesti vastu. **Elektriseadmete- ja optika** tööstus on üks sellistest tegevusaladest ning aastaks 2010 on seal oodata **hõive kasvamist** peaaegu 4 000 inimese võrra. Sarnast kasvu on oodata **ka metalli- ja metallitoodete** tootmises.

TEENINDUSSEKTORI hõive kasv on peamiselt tingitud inimeste elatustaseme tõusust tulenevast **teenuste tarbimise kasvust**. Täiendavalt suurendab nõudlust teenuste järele üha suurem Eestit külastavate välis turistide arv. Sellest tulenevalt on **hotellid ja restoranid** üheks **kiiremini kasvavaks** teenindussektori allharuks, kus on oodata järgmise kuue aasta jooksul ligi 5 500 uue töökohta teket. Samas prognoositakse suhteliselt kiiret hõive kasvu ka teistes **teeninduse allharudes** (nt sotsiaalhooldus või kinnisvara-, üürimis- ja äritegevus).

Kokkuvõtvalt võib öelda, et lähiaastatel on ette näha **vajaduse suurenemist spetsialistide järele**. Suuremat **kasvu** prognoositakse ka **oskustöölise** osas, vaid lihttöölise arv jääb praktiliselt muutumatuks. Seega hakkab tulevikus praegusest veelgi suuremat rolli mängima **töäjõu kvalifikatsioon**. Kuna suur hulk tulevase spetsialiste kasvab välja oskustöölisest, on väga oluline, et ka oskustöölise ettevalmistamisega tegelevates institutsioonides antav haridustase võimaldaks neil hiljem keerulisemaid oskusi ja teadmisi omandada.

NÕUSTAMISKONVERENTS ISLANDIL

Tiina Kütt

Läänemaa Laste ja Noorte Nõustamiskeskus
Karjäärinõustaja

8. - 9. oktoobril korraldas Leonardo da Vinci Agentuur Reykjavíkis rahvusvahelise konverentsi teemal **karjääri-nõustamine ja koolisüsteemist väljalangemine Euroopas**.

Konverentsi eesmärgiks oli tutvustada ja hinnata Leonardo projekte, mis on tegelema uute nõustamismeetodite ja -vahendite (koolitusprogrammid, uurimise/jälgimise meetodid jne.) väljatöötamisega, et vähendada ja ennetada varast väljalangemist koolist.

Konverentsi korraldus

Konverents kandis kujundlikku ja temaatikat hästi iseloomustavat nime **Back on Track** (tagasi rajal/teel/reel). Osavõtjaid oli üle saja inimese 21 Euroopa riigist. Töökorralduslikult toimusid mõlemal päeval nii ettekanded suures saalis kui töögrupid väiksemas ringis.

Mitmeosaline SPIDERWEB

Tutvustatud projektidest näis huvitavam ja kasulikum olevat **SPIDERWEB - A Support Program in Development Represented on the Web**. Projekti partnerid Islandilt, Iirimaaalt, Kreekast, Šotimaalt ja Slovakiast näitasid ka konkreetseid programme, mis olid projekti koosteggevusena loodud:

- WATCH Program (*What Alternatives? Thinking-Coping-Hoping*) on toetusprogramm õpilastele, et aidata neil tunda õppida iseenest, oma huvisid, väärtusi, oskusi, õppida aru saama, kuidas need on seotud nende valikutega elusjakuidastehakaalutletud valikutid.
- Victoria-Victor programm on suunatud madala enesehinnanguga õpilastele ning hõlmab materjale, mis aitavad enesehinnangut tõsta.

ja näitades programmi eesmärki - programmi keskkooli õpetajate kogemusi program- mide kasutamisel.

Täiendav informatsioon on kättesaadav aadressil www.spiderweb-as.net.

Guidenet - Europe

Teine tutvustatud projekt oli **Guidenet - Europe**, mille eesmärgiks oli luua karjäärinõustamisega seotud inimeste võrgustik, kus hinnata ja levitada uudset ja head karjäärinõustamise praktikat ning kogemusi. Üksikasjalikumalt saab selle projekti tulemustega tutvuda www.guidenet.org.

Kokkuvõtteks

Konverentsilt kaasa toodud rohkearvuliste materjalidega saab tutvuda Läänemaa Laste ja Noorte Nõustamiskeskuses. Samuti pakub huvitavat lugemist konverentsi koduleheküljel www.backontrack.info. Autori osalemist konverentsil toetasid Haapsalu Linnavalitsus, Lääne Maavalitsus, maakonna terviseprojekt ja Nõustamiskeskus ise.

Uus trükis

Ilmunud on OECD ja Euroopa Komisjoni poolt välja antud inglisekeelne trükis **Career Guidance Handbook for Policy Makers** (eesti keeles Karjääriteenuste käsiraamat otsustajatele). Praktiline käsiraamat on koostatud poliitikutele ja ametnikele, kes tegelevad karjääri-teenuste süsteemi arendamisega Euroopa riikides.

Raamat maksab 24 EUR ja seda saab tellida aadressilt www.oecd.org/bookshop. Kaks paberkanjal koopiat trükisest peaksid lähiajal jõudma ka Teabekeskuse raamatukokku.

Karjäärinõustamise Teabekeskus

SA Innove

Liivalaia 2, Tallinn 10118

tel: 6 99 80 80 faks: 6 99 80 81

e-post: teabekeskus@innove.ee

Haridus- ja Teadusministeerium

Ajalehe KARJÄÄRITUUL täispikk elektrooniline versioon asub : www.innove.ee/teabekeskus